

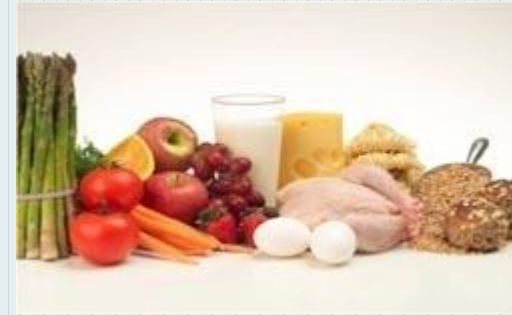
TERVEELLINEN RAVITSEMUS OSANA ARKEA

Mitä kaikkea terveellinen ravinto on ?

Terveellinen ravinto

- Terveellisestä ruokavaliosta saa sopivasti energiaa ja tarvittavia ravintoaineita
- Terveellinen ravinto auttaa jaksamaan arjessa ja tuo hyvää oloa
- Auttaa painonhallinnassa ja kunnon kehittymisessä
- Säännöllinen ateriarytmi
- Lautasmalli auttaa aterian koostamisessa
- Juomat: maito ja vesi
- Arjen valinnat ovat tärkeitä

Ravintoaineita monipuolisesti

1. Hiilihydraatit ovat hyvä ja nopea energianlähde

- Kuitupitoisia hiilihydraatteja kannattaa syödä reilusti, kuten täysjyväviljaa ja kasviksia, hedelmiä ja marjoja
- Vähennä sokerin ja vaalean viljan käyttöä
- <http://www.leipatiedotus.fi/testit/kuitutesti/>

Ravintoaineita monipuolisesti

2. Proteiinit

- Proteiineja tarvitaan kudosten uusiutumiseen ja lihasten kasvuun ja niistä saadaan myös energiaa
- Proteiineja saa sekä eläin- että kasvikunnantuotteista
- Hyviä proteiinien lähteitä ovat esimerkiksi vähärasvainen liha, kana, kala ja maitotuotteet, kananmuna, soija ja pähkinät

Ravintoaineita monipuolisesti

3. Rasvat

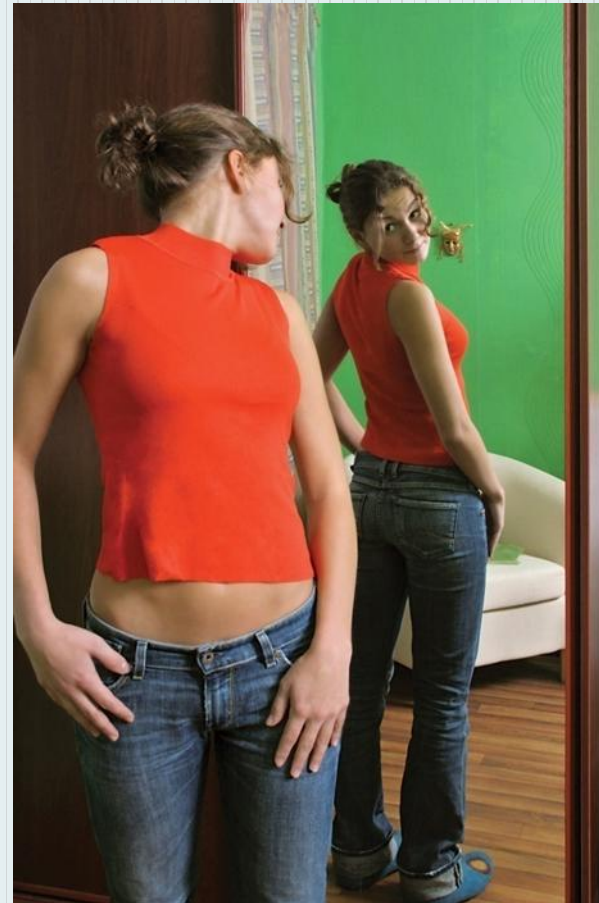
- Rasvat ovat tärkeä energian lähde, joita saa sekä kasvikunnan, että eläinkunnan tuotteista
- Niistä saa rasvaliukoisia vitamiineja ja välttämättömiä rasvahappoja
- Suosi kasvi- ja kalarasvoja
- Huomioi piilorasvat

Liian vähärasvainen ja rasvaton ruokavalio

- Vaara!
  - energiavaje
  - rasva-aineenvaihdunnan heikentyminen (suorituskyky)
  - alttius verensokerin heilahteluihin

- Lähde: tervekoululainen.fi

Suojaravintoaineet:

- Kuitua tarvitaan vatsan toimintaan, tasapainottamaan verensokeria ja pienentämään veren kolesterolipitoisuutta
- Vitamiineja tulee saada ravinnosta, koska elimistö ei pysty niitä itse muodostamaan
- Kivennäisaineita ja välttämättömiä rasvahappoja tarvitaan elimistön tasapainon ylläpitämiseen

- Mikäli suojaravintoaineiden saanti ei ole riittävä tavallisesta ruoasta, voi ravintolisä olla tarpeen
- D-vitamiinia suositellaan kaikille suomalaisille käytettäväksi ainakin talviaikaan, ja nuorille ympärivuotisesti
- Mikäli et syö kalaa, on suositeltavaa käyttää kalaöljyvalmisteita

Ateriarytmi:

- Säännöllinen ateriarytmi auttaa jaksamaan, pitää nälän loitolla ja napostelun tarve vähenee
- Kannattaa syödä noin 3-4 tunnin välein
Esimerkiksi: aamupala, lounas, välipala, päivällinen ja iltapala
- Aamupala täydentää yön aikana tyhjentyneet energiavarastot
<http://www.maitoa.fi/>
- Lounas on päivän tärkein ateria, joka auttaa jaksamaan iltapäivällä. Älä jätä kouluruokaa väliin!
- Päivällinen on päivän toinen tärkeä ateria

Lähde: Järki palaa-hanke, Sitra 2008

Korvaatko ateriat herkuilla ?

Päivän herkut = 1600 kcal

— TAI —

Päivän kaikki ateriat yhteensä = 1600 kcal

Aamupala

Lounas

Päivällinen

Iltapala

Lähde: Duodecim; Laihdu pysyvästi -kirja

Pakkausmerkinnät

- **Ravintosisältö (100 g:ssa):**
Energiaa 250 kJ
Energiaa (kcal) 60 kcal
Proteiinia 3,3 g
Hiilihydraatteja 9,4 g
    josta laktoosia 0 g
    josta sokereita 9,4 g
Rasvaa 1 g
    josta tyydyttyneitä rasvahappoja 0,6 g
Ravintokuitua 0 g

- **Ravintosisältö (100 g:ssa):**
Energiaa 110 kJ
Energiaa (kcal) 26 kcal
Proteiinia 3,3 g
Hiilihydraatteja 3,1 g
    josta laktoosia 0 g
    josta sokereita 3,1 g
Rasvaa 0 g
    josta tyydyttyneitä rasvahappoja 0 g
Ravintokuitua 0 g

Lautasmallit

Perinteinen lautasmalli

Liikkujan lautasmalli

Lautasmalleja

- Voisitko toteuttaa ravitsemussuosituksia arjessasi?
- Mikä siinä on haastavaa? Mikä helppoa?
- Mikä ruokavaliossasi on hyvää?
- Missä olisi parantamisen varaa?

Periaatteita

- Lautasmalli
- Säännöllinen syöminen
- Energiansaannin ja -kulutuksen tasapaino
- Ravintoaineiden sopiva saanti
- Herkkujakin voi syödä silloin tällöin maltillisesti
- Suosi tyydyttymättömiä rasvoja, rasvattomia maitotuotteita ja täysjyvää
- Vältä liiallista suolan ja sokerin käyttöä

Viikon tehtävä 1.4.-7.4.13

Katso viikon kasvissaldosi!

TEHTÄVÄ: Kirjaa miltä sinä olet viikon aikana käyttänyt vihreitä, kelta- ja puna-ruusukasviksia, jotka eivät kuulu juuriin. Lasko sitten lauantai-iltaan loppu. Tästä annos kasvissaldon on ylösnä annos kasvissaldon verran. Lasko mukaan myös lämpimällä ruoalla olevat kasvikset.

Tänään söin	maanantai	tiistai	keskiviikko	torstai	perjantai	lauantai	sunnuntai
aamupalalla							
lounaalla							
välipalalla							
päivällisellä							
iltapalalla							
ruoastakin							
Yhteensä/pv							

alle 3
annosta/pv

4-5
annosta/pv

yli 6
annosta/pv

Kasviksia tulisi nauttia päivittäin vähintään kuusi annosta eli puoli kiloa. Jos et yltänyt tähän, tee myönteinen päätös terveytesi puolesta jo tänään ja siitä pienin askelin eteenpäin.

Kasvikset = vihreät kasvikset + juuret + hedelmät + kasvatet + siemenet

www.kotimaistokasvikset.fi

www.terveyttakasviksilla.fi

<http://www.terveyttakasviksilla.fi/Suomeksi/Opetus- ja neuvonta-aineistot/Raastava nalka -keittokirja>

Lähteet

- Ravintotieto. Syöminen kohdalleen-ravitsemussuositukset ohjaavat. N.d. Viitattu 14.11.2012.
http://www.ruokatieto.fi/Suomeksi/Ruoka_ja_terveys/Ravitsemussuositukset
- Ruokatieto. Välipala. N.d. Viitattu 14.11.2012.
<http://www.ravitsemusneuvottelukunta.fi/attachments/vrn/ravitsemussuositus2005.fin.pdf>
- Terveysala. RAVTER-projekti.Turun ammattikorkeakoulu. N.d. Viitattu 14.11.2012.
<http://www.terveysala.turkuamk.fi/ravter/perusterveydenhuolto/materiaalit/15vmalliateria.html>
- Valtion ravitsemusneuvottelukunta. Ravitsemussuositukset. N.d. Viitattu 14.11.2012.
<http://www.ravitsemusneuvottelukunta.fi/portal/fi/ravitsemussuositukset/>
- www.tervekoululainen.fi
- kuvat: Maito ja terveys ry